

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

AZ ENSZ ÁLTAL AKKREDITÁLT NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNY

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-878/2020. számú ügyben

hatósági eljárás elhúzódásával összefüggésben

Előadó: dr. Szabó Gergely

Érintett szerv:

- Budapest Főváros Kormányhivatala

2020.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-878/2020. számú ügyben
(Előzmény ügy: AJB-4925/2019.)**

Előadó: dr. Szabó Gergely

Az eljárás megindítása

Egy magánszemély beadványozó panasszal fordult az alapvető jogok biztosához, amelyben hatósági eljárás elhúzódásával kapcsolatban fejtette ki aggályait.

A panaszos előadta, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatalánál hatósági bizonyítvány kiállítását kérte, a babaváró támogatásról szóló rendelet által a támogatás igénybevételéhez előírt kötelezettség teljesítése (biztosítási jogviszony igazolása) céljából. A bizonyítvány kiállítására az ügyintézési határidőn túl került sor. A bizonyítványt a kérelmező olyan időpontban vette kézhez, amikor a gyermek már – koraszülöttként – világra jött. A törlesztés felfüggesztése igénybevételének lehetőségétől ily módon esett a család. A panaszos azt a tájékoztatást kapta, hogy méltányosság gyakorlására sincsen lehetőség.

A panaszos a hatósági eljárás késedelmét, szabálytalan elhúzódását kifogásolta.

Az ügyben felmerült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített, a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggő visszásság, illetve közvetlen veszélyének a gyanúja. Erre tekintettel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam, és a vizsgálat során tájékoztatást kértem a panasszal érintett hatóságtól. A megkeresésre a tájékoztatást a Budapest Főváros Kormányhivatalát vezető kormány megbízott (továbbiakban: Kormány megbízott) bocsátotta ki.

Az érintett alapvető jog és elvek, alaptörvényi rendelkezések

- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok

- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)
- a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet)

A megállapított tényállás, az érintett szervek nyilatkozatai

1. A panaszos előadta, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatalánál hatósági bizonyítvány kiállítását kérte, a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet 4.§ (1) bekezdés szerinti biztosítási jogviszony igazolása céljából (a továbbiakban: Hatósági Bizonyítvány). A beadvány tárgyaként kifejezetten megjelölte, hogy a Hatósági Bizonyítványt babaváró támogatáshoz igényelte. Kérelmét, a beadványhoz csatolt iratok tanúsága szerint 2019. július 22. napján vették át és iktatták. A Hatósági Bizonyítvány kiállításának kelte 2019. július 29. A Hatósági Bizonyítványt mindazonáltal a beadványhoz csatolt tértivevényből megállapítható módon

csupán 2019. augusztus 6-án adták postára. A panaszos és a bank között a szerződéskötés az eredetileg tervezett augusztus 9-i napon megghiúsult, mivel a Hatósági Bizonyítvány még nem állt rendelkezésre. Panaszos a Hatósági Bizonyítványt 2019. augusztus 14-én vette át. A panaszos előadta, hogy gyermeke koraszülöttként jött világra 2019. augusztus 11-én, így a Hatósági Bizonyítványt felhasználni már nem tudta, az igényelt támogatástól elesett. Kifogásolta a Hatósági Bizonyítvány kézbesítésének késedelmét, hivatkozott arra, hogy a hatósági bizonyítványt a kérelem előterjesztésétől számított 8 napon belül kell kiadni.

A panaszos előadta, hogy a késedelem miatt az igényelt kedvezményt igénybe venni nem tudta. A beadványozó méltányossági kérelmét is elutasították. A panaszos csatolta az Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda által részére e tekintetben megküldött tájékoztatást, miszerint a Kormányrendelet a koraszülött gyermekekre nem fogalmaz meg külön szabályt és a méltányosság gyakorlásának lehetőségét nem biztosítja. Erre figyelemmel nincsen lehetőség arra, hogy a kölcsönkérelem benyújtását megelőzően született gyermeket a törlesztés felfüggesztése szempontjából figyelembe lehessen venni.

2. A Kormány megbízott megkeresésekre a következőkről tájékoztatott.

A Kormányrendelet 2019. július 1-jén lépett hatályba, a babaváró támogatással összefüggő feladatok tekintetében ezt követően azonnal, kiemelkedően nagy számú eljárás indult. Ennek illusztrálására a Kormány megbízott előadta, hogy csak a hatályba lépés napján, 2019. július 1-jén 1498 db babaváró támogatás igénylésével összefüggő kérelmet terjesztettek elő; ezen a napon Teve utcai ügyfélszolgálatuk előtt már reggel 6 órakor több száz ügyfél várákozott, a munkatársak már ügyfélfogadási idő előtt, az utcán átvettek igénylőlapokat. 2019 júliusában 16.137 db babaváró támogatás igényléséhez szükséges jogviszony iránti kérelem érkezett a kormányhivatalhoz. A Kormány megbízott előadta továbbá, hogy az ügyfélforgalom az adott időszakban más okból is jelentősen megnövekedett, tudniillik az Európai Egészségbiztosítási Kártya kiadásával összefüggő tevékenységek tekintetében is jelentős többletfeladat keletkezett, 2019. június-augusztus hónapokban 52.052 db okmány kiállítása történt meg.

A Kormány megbízott rámutatott, hogy a (részben előre prognosztizálható) munkateher-növekedés kezelésére rendkívüli intézkedéseket vezettek be az érintett időszakban. A feladatot ellátó Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. Kerületi Hivatala Egészségbiztosítási Hatósági Főosztályán (a továbbiakban: Egészségbiztosítási Hatósági Főosztály) azonnali, nagy volumenű munkaát szervezéseket hajtottak végre. Az átvett kérelmek határidőben történő feldolgozása érdekében a back office munkatársak is részt vettek a feladatellátásban, az ügyhátralék feldolgozását többletmunka és rendkívüli munkavégzés keretében biztosították. A rendelkezésre álló technikai és humán erőforrás mellett a postázás is csak folyamatos többletmunkavégzéssel volt biztosítható.

A Kormány megbízott rögzítette, hogy 2019. július 5-től kezdődően a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő soron kívüli fejlesztésének köszönhetően a hatósági bizonyítványt a TAJ&BSZJ szakrendszer alkalmazásával is ki tudták állítani. Ezzel lehetővé vált, hogy a személyesen benyújtott kérelmek jelentős részét a helyszínen elbírálják és – a jogosultsági feltételek megvalósulása esetén, azonnal elbírálható kérelmeknél – a kiállított igazolás is a helyszínen átvehető.

A konkrét panaszos ügyében a Kormány megbízott vizsgálatot rendelt el, amelynek eredménye a következő volt. Megállapításra került, hogy az ügyfél 2019. július 22-én nyújtotta be babaváró támogatás igényléséhez szükséges jogviszony iránti kérelmét a Budapest Főváros Kormányhivatala XX. Kerületi Hivatala Kormányablak Osztályánál. Az átvető hatóság a kérelmet még aznap, hivatali kapun keresztül továbbította az Egészségbiztosítási Hatósági Főosztályhoz. A kérelmet az Egészségbiztosítási Hatósági Főosztály sommás eljárásban elbírált. Az igazolás kiállítása 2019. július 29-én megtörtént. A postázással kapcsolatos feladat ellátására ugyanakkor csak 2019. augusztus 1-jén került sor, a küldeményt pedig a hétvégi pihenőnapok miatt a Magyar Posta Zrt. csak augusztus 5-én vette át továbbításra. A késedelem okai között a Kormány megbízott a pihenőnapok mellett megjelölte azt is, hogy az érintett nyári hónapokban naponta több ezer

küldeményt kellett továbbítani (a korábbiakban már említettek mellett CSOK igényléshez szükséges igazolások, újszülöttek részére TAJ kártya, és így tovább).

Összességében a vizsgálat során – az adott időszakban érvényesülő, fentiekben felsorolt nehezítő körülmények feltárása mellett – *megállapítható volt, hogy az adott ügyfél ügyében az ügyintézés során 4 napos határidő túllépés történt.* A Kormány megbízott rögzítette, hogy, álláspontja szerint, a jogviszony igazolások elbírálását az Egészségbiztosítási Hatósági Főosztály az ügyfelek által elvárt szolgáltatási színvonal biztosítása érdekében a rendelkezésre álló humán erőforrás maximális kihasználásával kezelte, azonban az ügyfél kérelme tekintetében a határidőt túllépte. Erre tekintettel az Ákr. 51.§ szerinti, a határidő túllépése esetén alkalmazandó intézkedést megtették, az ügyfél részére tízezer forint összeg átutalásával.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint az Ajbt.-ben e bekezdés alatt felsorolt valamely szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Budapest Főváros Kormányhivatala, annak Járási Hivatalai, mint közigazgatási szervek, hatóságnak minősülnek az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) pontja alapján, így tevékenységük, mulasztásaik vizsgálatára hatásköröm kiterjed.

II. Az érintett alapvető jogok és elvek tekintetében

Az alapvető jogok biztosja egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

Így jelen ügyben is elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok és az alkotmányos elvek jelen ügyben releváns szempontok szerinti értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése rögzíti: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” Mint arra az Alaptörvény ezen cikkéhez fűzött Indokolás is rámutat az Alaptörvény a bíróságokon kívül a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó tisztességes eljárás követelményét az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt megfelelő ügyintézéshez, az ún. „jó közigazgatáshoz” való jog mintájára fogalmazza meg. [Az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. Cikk szabályozza a megfelelő ügyintézéshez való jogot, amely cikk (1) bekezdése szerint *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*]

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben számos megállapítást tett az elmúlt években. Az alaptörvényi rendelkezés legfontosabb elemeit a

következők szerint azonosította a testület a 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatban és – ezzel egyezően – a 7/2019. (III. 20.) AB határozatban. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya az ügyfél, a jog kötelezettje pedig a közigazgatási hatóság. Az alapjog rendeltetése, hogy ügyfélközpontú megközelítésben biztosítsa a közérdek és a szubjektív jogvédelem közötti egyensúlyt, az anyagi jog érvényesülését, végső fokon a hatóság jogszerű működését.

Az alapvető jogon belül fontos részjogosítvány az eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez való jog. Az Alkotmánybíróság – mint arra a már hivatkozott 7/2019. (III. 20.) AB határozatban maga a testület utalt – megállapította számos olyan, az alapjog tartalmához tartozó részjogosítvány alapjogi jellegét, amelyek az ügyfelet helyezik középpontba, és amelyek érvényesítése, a vizsgálati típusú hatósági eljárás alaki és anyagi hatékonyságát (gyorsaságát, szakszerűségét, törvényességét), összességében jognak alárendeltségét hivatottak szolgálni. Ilyen az észszerű határidőben meghozott döntéshez való részjogosítvány is.

Ezen részjogosítvánnyal kapcsolatban keletkezett az Alkotmánybíróság 5/2017. (III. 10.) AB határozata a határidőn túl kiszabott közigazgatási bírságokról. Az Alkotmánybíróság ezen határozatban rögzítette, hogy a hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságokra vonatkozó jogszabályi határidők betartása. Különösen erősen kell, hogy érvényesüljön ez a követelmény azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. A hatóságra vonatkozó közigazgatási anyagi jogi határidők nem lehetnek „nem jogvesztő”, azaz „elévülési” jellegűek. *„A közigazgatási szervnek ugyanis nem joga, hanem hatásköre és illetékessége (és ennek megfelelően lehetősége) van eljárni és eljárása során szankciót alkalmazni.”* Az, hogy egy adott közigazgatási határozat meghozatalára mennyi idő elegendő, nem alkotmányossági kérdés. Ennek meghatározása a jogalkotó feladata. Az viszont már alkotmányossági kérdés, hogy a jogalkalmazó szervek a jogalkotó által meghatározott kötelezettségeiket teljesítsék, ideértve a határidők betartását. *„A tisztességes hatósági eljárásból való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák.”*

Az adott ügyben az Alkotmánybíróság ezen elvekből azt következtetést vont le, hogy az ügyfelekkel szemben szankció alkalmazását (bírság kiszabását vagy hasonló negatív jogkövetkezmény alkalmazását) lehetővé tévő rendelkezések esetén a határidő elteltével, meghatározott feltételek mellett, a szankció alkalmazásának lehetősége elenyészik, a hatóság a rá irányadó *tételes* anyagi jogi határidőt túllépve már nem hozhat hátrányos jogkövetkezményt megállapító határozatot az ügyféllel szemben. *„A Ket. szubszidiárius jelleggel alkalmazandó anyagi jogi határidejétől eltérő, valamely ágazati közigazgatási jogszabályban nevesített anyagi jogi határidő esetén e határidő elteltét követően a hatóságnak nincs lehetősége szankciót alkalmazni, különben e határidők léte veszítené el az értelmét. Különösen irányadó ez abban az esetben, ha az ágazati jogszabály nem egyszerűen eltérő határidőt határoz meg (a Ket.-hez képest), hanem pontos, naptári napban meghatározott végső határidőt állapít meg. Ebben az esetben a szubjektív (a hatóság tudomására jutástól számított) és az objektív (a jogsértő cselekménytől számított) határidők közötti különbségtételre, illetve a határidő bármilyen okból bekövetkező túllépésére a jogszabály erejénél fogva (ex lege) nincs lehetőség.”*

Az előzőekkel azonosan fejtette ki a közigazgatási hatóságokra irányadó határidőkkel kapcsolatos álláspontját a testület a 3353/2017. (XII. 22.) AB határozatban is.

III. Az ügy érdeme tekintetében

1. A releváns jogszabályi rendelkezések és tények

Az *Ákr.* jelen eljárásban releváns főbb rendelkezései a következők:

41. § [A sommás eljárás]

(1) Sommás eljárásnak van helye, ha

- a) a hiánytalanul előterjesztett kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok alapján a tényállás tisztázott és
- b) nincs ellenérdekű ügyfél.

50. § [Az ügyintézési határidő]

(2) Az ügyintézési határidő [...]

b) sommás eljárásban nyolc nap, [...]

(4) Az ügyintézési határidőn belül a döntés közlése iránt is intézkedni kell.

51. § [A határidő túllépése]

Ha a hatóság

a) határidőben nem hoz függő hatályú döntést,

b) az ügyintézési határidőt túllépi - és függő hatályú döntés meghozatalának nem volt helye -,vagy

c) az automatikus döntéshozatal, vagy a sommás eljárás szabályait indokolatlanul mellőzi, az eljárás lefolytatásáért illetéknek vagy díjnak megfelelő összeget, ennek hiányában tízezer forintot megfizet a kérelmező ügyfélnek, aki mentesül az eljárási költségek megfizetése alól is.

94. § [A hatósági bizonyítványra, igazolványra és nyilvántartásra vonatkozó általános szabályok]

(1) E törvény rendelkezéseit a hatósági bizonyítvánnyal, igazolvánnyal és nyilvántartással kapcsolatos eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A hatósági bizonyítvány kiállításának indokoltságát a *Kormányrendelet* releváns rendelkezései alapozzák meg (annak a panasszal érintett időszakban hatályos szövegezése szerint):

4. § (1) A kölcsönszerződés megkötését a házaspár - együttes igénylőként - akkor igényelheti, ha a kölcsönkérelem benyújtásának időpontjában [...]

c) legalább az egyik házaspár legalább 3 éve folyamatosan

ca) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 5. §-a alapján biztosított, [...]

5. § (5) A kölcsönszerződés megkötésére való jogosultsághoz a (2)-(4) bekezdésben foglaltakon túl [...]

d) a Tbj. szerinti biztosítási jogviszonyra vonatkozó feltételeknek való megfelelést a fővárosi és megyei kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári feladatokat ellátó járási (fővárosi kerületi) hivatala által kiállított igazolással, illetve az illetékes külföldi hatóság által kiállított igazolással és annak hiteles magyar nyelvű fordításával, [...]

kell igazolni.

A jelen ügyben nem volt érdemi eltérés a felek előadásai között sem az alkalmazandó jogszabályi követelmények, sem a releváns főbb tények tekintetében. Jelentősséggel bír különösen, hogy a megkeresett hatóság az eljárást sommás eljárásban folytatta le. Az, hogy a hatóság a hatósági bizonyítvány kiállítását ilyen eljárásban le tudta folytatni, önmagában is alátámasztja, hogy a hiánytalanul előterjesztett kérelem rendelkezésre állt. Ezzel ellentétes körülményre, különösen a kérelmező, jelen ügy panaszosa bármilyen esetleges mulasztására vagy késedelmére nem is hivatkozott a hatóság. Nem vitatott az alkalmazandó ügyintézési határidő, továbbá, az ügy megítélése szempontjából kiemelten jelentős módon, a közléshez (kézbesítéshez) szükséges intézkedések megtételének tekintetében nem vitatott a határidő túllépése sem. Erre tekintettel – a

Kormány megbízott által elrendelt vizsgálat eredményeként – a határidő túllépésére figyelemmel alkalmazandó Ákr. 51.§ által előírt intézkedésre is sor került.

2. A mulasztás értékelése

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy az ügyfeleknek, hatósági eljárásban, joguk van arra, hogy ügyeiket a hatóságok észszerű határidőn belül intézzék. Ez a jogosultság rész-jogosítványát képezi a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jognak.

Mint arra az Alkotmánybíróság rámutatott, az alaptörvényi rendelkezésből közvetlenül nem következik olyan követelmény, hogy milyen meghatározott időtartam szükséges meghatározott típusú ügy elintézéséhez, kérelem elbírálásához. A határidő megállapítása a jogalkotó feladata, aki ezen döntésének meghozatala során a releváns jogpolitikai és gyakorlati megfontolásokat is figyelembe veszi. Alkotmányos követelmény viszont a hatóságokkal szemben az előírt határidő betartása. A hatósági eljárás lefolytatása nem jog, hanem kötelezettség, amely kötelezettség teljesítése során a jogalkalmazó szervek a jogalkotó által meghatározott kötelezettségeiknek eleget kell, hogy tegyenek. Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy ezen kötelezettségek közé tartozik a jogszabályban rögzített ügyintézési határidő betartása is. *Mivel pedig, mint az Alkotmánybíróság is kimondta, a tisztességes hatósági eljárásról való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, ezért az alapvető joggal összefüggő visszásság önmagában az ügyintézési határidő megsértése esetén megállapítható, ahhoz további jogsértés nem szükséges.*

Ezen alkotmányossági megfontolások a hatósági bizonyítványok kiállítása tekintetében is érvényesülnek, nem korlátozódnak azon esetekre, amikor a hatóság döntésével az ügyfél jogát vagy kötelezettségét megállapítja, jogvitáját eldönti, jogsértését megállapítja. „A tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet?” [ld. 7/2019. (III. 20.) AB határozat].

Fontos azt rögzíteni, hogy *önmagában a visszásság megállapíthatósága szempontjából a határidő elmulasztásának a hatóság érdekkörében felmerült indokai nem vehetők figyelembe a visszásság megállapítását kizáró, mentesítő körülményként.* Ide tartozik az adott időszakban jelentkező ügyteher, vagy az érintett hatóság humán- és egyéb erőforrásainak korlátai. A jelen ügy szempontjából is, miközben természetesen elismerésre érdemesek a hatóság azon intézkedései és erőfeszítései, amelyeket az újonnan jelentkező ügyteher megfelelő kezelésére tett, a visszásság megállapítását ezen körülmények nem zárják ki, felróhatóságon alapuló vagy hasonló mérce ebben a tekintetben nem érvényesül. Ugyancsak figyelmen kívül marad, ebből a szempontból, hogy a jelen ügyben az ügyfelet ért negatív következmény – nevezetesen a kiállított hatósági bizonyítvány felhasználásának korlátozottsága – a hatósági eljárás késedelme mellett a hatóság szempontjából külső, a hatóság által előre nem látott körülménynek is betudható volt, az igényelt támogatástól a felmerült körülmények balszerencsés egybeesése okán esett el a panaszos.

A fentiek alapján megállapítom, hogy a Hatósági Bizonyítvány kiállítása tekintetében a hatóság az irányadó ügyintézési határidőt túllépte és ezen mulasztás az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljárásról való jog érvényesülésével összefüggő visszásságot okozott.

A teljesség kedvéért rögzíteni érdemes az ombudsmani intézkedés szempontjából jelentőséggel bíró egyes megfontolásokat is.

Ertelemszerűen a jelen esetben a konkrét ügy tényállását figyelembe véve, a kibocsátásra került hatósági bizonyítvány felülvizsgálatának semmilyen indoka nem merül fel, mivel az tartalmilag nem téves, hibás vagy hiányos, azt kifogás nem is érintette. Ezzel kapcsolatos ombudsmani intézkedés nem indokolt. A teljes egyértelműség kedvéért le kell szögezni, hogy a hatósági bizonyítvány nem szankció (a bizonyítvány kiállítása éppen az ügyfél kérelmére történik), így az ügyintézési határidő megsértésével sem válik annak kibocsátása érvénytelenné, vagy alaptörvény-ellenessé – hiszen a bizonyítvány visszavonása vagy érvénytelensége ilyen esetben éppen azt jelentené, hogy a hatóság jogsérelmének következményét az ügyfél viselné.

Indokolt felhívni a figyelmet az ügyintézési határidő betartásának kiemelt fontosságára a Budapest Főváros Kormányhivatala tekintetében. Rögzítem azon meggyőződésemet, hogy ezen követelmény általános érvényesítésén belül is kiemelt jelentőséget kell biztosítani a gyors és határidőben történő ügyintézésnek a gyermekvállalás elősegítése céljából, illetve a családok, a gyermekek – továbbá, természetesen, az egyéb különleges gondoskodásra szoruló és külön védelemben részesített csoportok – részére nyújtott mindennemű támogatásokkal összefüggésben álló hatósági eljárások tekintetében. Tekintettel arra, hogy a Kormányrendelet 5.§ (5) bekezdés d) pontjának időközben hatályba lépett módosítása folytán a Tbj. szerinti biztosítási jogviszonyra vonatkozó feltételeknek való megfelelést a jövőben az egészségbiztosítási pénztári feladatokat ellátó fővárosi és megyei kormányhivatal (tehát már nem az ilyen feladatokat ellátó járási, fővárosi kerületi hivatal) által kiállított igazolással kell igazolni, a jövőre nézve az ügyintézési határidő betartása az érintett tevékenység tekintetében a kormányhivatal kötelezettsége. A felhívás ennek figyelembevételével került megfogalmazásra.

Nem szükséges az ombudsmani intézkedések között külön felhívni a figyelmet az Ákr. 51.§ alkalmazására, mivel a megfelelő intézkedést a hatóság már, elismerésre érdemes módon, saját belső vizsgálata alapján saját hatáskörében foganatosította.

Intézkedéseim

A jelentésben feltárt alapvető joggal összefüggő visszásság orvoslása, valamint jövőbeli megelőzése érdekében

az Ajbt. 32.§ (1) bekezdése alapján felkérem a Budapest Főváros Kormányhivatalát vezető kormány megbízottat, hogy

- vizsgálja meg, hogy a kormányhivatal hatósági ügyvitelében milyen további intézkedésekkel biztosítható az ügyintézési határidő betartása, különös tekintettel a különleges gondoskodásra szoruló és külön védelemben részesített csoportok részére nyújtott mindennemű támogatásokkal összefüggésben álló hatósági eljárásokra;

- vizsgálja meg különösen, hogy milyen intézkedések indokoltak az ügyintézési határidő betartásának biztosítására – ideértve a közlés érdekében tett intézkedések megfelelő időben történő megtételét is – a biztosítási jogviszonyra vonatkozó feltételeknek való megfelelés igazolása során.

Budapest, 2020. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos